

Σημείωμα Καλλιτεχνικού Διευθυντή Εναλλακτικής Σκηνής Εθνικής Λυρικής Σκηνής

Φίλες και φίλοι,

Την καλλιτεχνική περίοδο 2019/20 η Εναλλακτική Σκηνή ολοκληρώνει τον πρώτο κύκλο λειτουργίας της, κατά τον οποίο κατάφερε να εδραιωθεί ως μια σημαντική κυψέλη πρωτογενούς καλλιτεχνικής παραγωγής, η σημαντικότερη ίσως στο πεδίο του σύγχρονου μουσικού θεάτρου στη χώρα μας. Εξ αρχής, η φιλοδοξία της ομάδας που οραματίστηκε, υπό την καθοδήγηση του Γιώργου Κουμεντάκη, το στίγμα της Εναλλακτικής Σκηνής ήταν η υπέρβαση κλειστών και αυτοαναφορικών σχημάτων, δογματικών ή ετοιμοπαράδοτων προσεγγίσεων του μουσικού θεάτρου, το οποίο συχνά υποφέρει από αρτηριοσκληρωτικές δημιουργικές διαδικασίες ή στερεοτυπικούς τρόπους πρόσληψης. Το τρίπτυχο *εκπαίδευση – κοινωνική ανταποδοτικότητα – σύγχρονη δημιουργία*, που αποτέλεσε τον άξονα του προγραμματισμού αυτής της τριετίας, απέφερε δεκάδες δημιουργικούς καρπούς και μια ζωντανή σχέση με ένα πολυσυλλεκτικό κοινό.

Κατά τη φετινή καλλιτεχνική περίοδο εμβαθύνουμε ακόμη περισσότερο στους άξονες του προγραμματισμού, που αναπτύχθηκε σε βάθος τριετίας. Αναθέσεις νέων έργων, πρώτες πανελλήνιες παρουσιάσεις, παραφράσεις κλασικών έργων, απρόσμενες αναγνώσεις λαοφιλών τίτλων, μουσικό θέατρο για παιδιά και νέους, συμπαραγωγές με ομάδες μουσικού θεάτρου και συμπράξεις με φορείς μουσικού θεάτρου του εξωτερικού είναι κάποιες από τις σταθερές των παραγωγών μας, οι οποίες συνυπάρχουν με την επένδυση σε δράσεις εκπαίδευσης και κοινωνικής ανταποδοτικότητας.

Και τη φετινή χρονιά έχουμε τη χαρά και την τιμή να συνεργαζόμαστε με ορισμένους από τους πιο σημαντικούς Έλληνες συνθέτες, που παρουσιάζουν νέα έργα τους, στην πλειονότητά τους αναθέσεις, στην Εναλλακτική Σκηνή: έχουμε την τιμή να παρουσιάζουμε τη νέα όπερα *Λεπορέλλα ή Πίσω απ' τον τοίχο* μιας εμβληματικής μορφής της ελληνικής μουσικής, του **Γιώργου Κουρουπού**, σε λιμπρέτο της σπουδαίας **Ιουλίτας Ηλιοπούλου**. Η νέα όπερα του **Χαράλαμπου Γωγιού** βρίσκει τον δρόμο της σκηνής, η βραβευμένη στην Αυστρία όπερα του **Περικλή Λιακάκη** παρουσιάζεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα, ενώ νέα έργα μουσικού θεάτρου υπογράφουν σημαντικοί συνθέτες όπως ο **Κωνσταντίνος Βήτα**, η **Δήμητρα Τρυπάνη**, ο **Σταύρος Γασπαράτος**, ο **Νίκος Γαλενιανός**, η **Σοφία Καμαγιάννη** και ο **Αλέξανδρος Δρόσος**. Η υποστήριξη της δημιουργίας νέων έργων μουσικού θεάτρου παραμένει η απόλυτη προτεραιότητα της Εναλλακτικής Σκηνής.

Οι παραγωγές για παιδιά και νέους εμπλουτίζονται ακόμη περισσότερο κατά τη φετινή καλλιτεχνική περίοδο. Η περυσινή επιτυχία της Εναλλακτικής Σκηνής με το *Αηδόνι του αυτοκράτορα* της **Λένας Πλάτωνος** μετακομίζει στην Κεντρική Σκηνή για μια σειρά παραστάσεων, ενώ πρόκειται να πραγματοποιήσει, με την υποστήριξη των Ελληνικών Πετρελαίων, και περιοδεία σε πόλεις της Ελλάδας, μετά και την επιτυχία των παραστάσεων στο Ηράκλειο Κρήτης. Η νέα μεγάλη παραγωγή έργου μουσικού θεάτρου για παιδιά και νέους εγκαινιάζει μια σημαντική σύμπραξη της Εναλλακτικής Σκηνής με τη Lidl Ελλάς, που γιορτάζει φέτος 20 χρόνια παρουσίας στη χώρα μας. Η παράσταση που θα δημιουργήσουν το περίφημο **Patari project** και η εμψυχώτριά του σκηνοθέτρια **Σοφία Πάσχου** βασίζεται στις *Τέσσερις εποχές* του **Βιβάλντι**, το διασημότερο, ίσως, έργο κλασικής μουσικής. Η νέα όπερα και για

παιδιά της Σοφίας Καμαγιάννη, βασισμένη στο σπουδαίο παραμύθι *Το ερωτευμένο σύννεφο* του **Ναζίμ Χικμέτ**, στην οποία πρωταγωνιστικό ρόλο έχουν τα παιδιά της εξαιρετικής παιδικής χορωδίας **Rosarte**, συμπληρώνει τις προτάσεις μας για το παιδικό και νεανικό κοινό.

Στον άξονα των έργων ρεπερτορίου, παρουσιάζουμε φέτος τρία έργα με μεγάλο ειδικό βάρος. Τον Οκτώβριο έρχεται στην Εναλλακτική Σκηνή, σε πρώτη πανελλήνια παρουσίαση, η σκανδαλώδους θεματολογίας, αλλά και δυσκολίας, όπερα του **Τόμας Άντες** *Powder her face* (1995), σε μουσική διεύθυνση **Νίκου Βασιλείου** και δική μου σκηνοθεσία. Η κεντρική παραγωγή μιούζικαλ φέρνει στην Εναλλακτική Σκηνή μια εναλλακτική ανάγνωση της *Ωραίας μου κυρίας*, του διάσημου μιούζικαλ, το οποίο παρουσιάζεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα στην αυθεντική μουσική του εκδοχή, σε σκηνοθεσία του **Γιάννου Περλέγκα**, που κρατάει και τον πρωταγωνιστικό ρόλο του καθηγητή Χίγκινς. Το έργο παρουσιάζεται στην εγκεκριμένη εκδοχή για δύο πιάνα, σε μουσική διεύθυνση του **Στάθη Σούλη**. Τον Φεβρουάριο, ένα άλλο αριστούργημα της παραγωγής του μιούζικαλ, το *Into the woods* του υπέροχου **Στήβεν Σόντχαϊμ**, εμπλουτίζει το ρεπερτόριο του μιούζικαλ στη χώρα μας, σε σκηνοθεσία του **Δημήτρη Μπογδάνου** και με τη **Νάντια Κοντογεώργη** στον πρωταγωνιστικό ρόλο.

Στον άξονα των οπερών σε παράφραση θα παρουσιαστεί μια ριζική και ριζοσπαστική εκδοχή του *Ορφέα* του **Κλάουντιο Μοντεβέρντι**, από το εννοιολογικό ντουέτο **ΦΥΤΑ**, σε μουσική διασκευή Αλέξανδρου Δρόσου, που έχει ως σημείο εκκίνησης τις διεκδικήσεις του ΛΟΑΤΚΙ κινήματος. Στο πλαίσιο της επετείου των 80 χρόνων λειτουργίας της ΕΛΣ, η Εναλλακτική Σκηνή γιορτάζει με τον δικό της τρόπο, παρουσιάζοντας μια εκδοχή του έργου *Europeras 1 & 2* του πάπα της αβανγκάρντ **Τζων Κέιτζ**. Η παράσταση, που θα χρησιμοποιήσει ως πρώτη ύλη ιστορικό υλικό από την ογδοντάχρονη πορεία της ΕΛΣ, παρουσιάζεται σε σκηνοθεσία της **Ζωής Χατζηαντωνίου** και σκηνογραφία-κοστούμια του **Πέτρου Τουλούδη** και γίνεται σε συνεργασία με το πρόγραμμα της ΕΛΣ «**Οι Νέοι της Όπερας**».

Ο άξονας των συμπαραγωγών με ομάδες και φορείς μουσικού θεάτρου της χώρας μας, αλλά και του εξωτερικού, ενισχύεται ακόμη περισσότερο φέτος με επτά συμπαραγωγές. Η ταλαντούχα **Ραφίκα Σαουίς** μεταφέρει τον κόσμο του Ίψεν στον αγώνα των ανήλικων προσφύγων για επιβίωση στην *Europeana* (σε συμπαραγωγή με τα νορβηγικά **Βραβεία Ίψεν**). Η **Δήμητρα Τρυπάνη** μας αφηγείται μια ιστορία εκδίκησης από την προνεωτερική Μάνη με τα εργαλεία του μουσικού θεάτρου και σε συνεργασία με το σημαντικό **Φεστιβάλ Παξών** στην *Αμίλητη. Ο θάνατος του Άντονι* του **Χαράλαμπου Γωγιού**, σε συμπαραγωγή με την ομάδα μουσικού θεάτρου «**Οι Όπερες των Ζητιάνων**» και σκηνοθεσία του **Δημήτρη Καραντζά**, συνδέει δύο ασύνδετους κόσμους, αυτόν της σειράς κινουμένων σχεδίων *Κάντυ Κάντυ* και εκείνον του Σλοβένου φιλοσόφου **Σλάβοϊ Ζίζεκ**. Φέτος, μια σειρά από συμπράξεις και συμπαραγωγές με φορείς μουσικού θεάτρου του εξωτερικού σηματοδοτούν το ολοένα και μεγαλύτερο ενδιαφέρον μας για την εξωστρέφεια της Εναλλακτικής Σκηνής. Σε συνεργασία με το **Sirene Operntheater** της Βιέννης, παρουσιάζεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα η βραβευμένη όπερα του συνθέτη και καθηγητή του Μουσικού Πανεπιστημίου της Βιέννης **Περικλή Λιακάκη Χοντορκόφσκι**, βασισμένη σε στιγμιότυπα της πορείας του Ρώσου μεγιστάνα και πολιτικού αντιπάλου του Πούτιν. Το **Ελληνογερμανικό Θέατρο της Κολωνίας** γιορτάζει φέτος τα τριάντα χρόνια λειτουργίας του φέρνοντας στην Εναλλακτική

Σκηνή της ΕΛΣ, με αποκλειστική δωρεά του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος, την τελευταία του παραγωγή, τη θεατρική διασκευή της αριστουργηματικής ταινίας του **Λαρς φον Τρίερ** *Eurora*, σε σκηνοθεσία του εμπνευστή του θεάτρου **Κώστα Παπακωστόπουλου**. Τέλος, σε διεθνή συμπαραγωγή με το διακεκριμένο σύνολο σύγχρονης μουσικής **Ictus**, ο **Χρήστος Πασσαλής**, η **Αγγελική Παπούλια** και μια διεθνής ομάδα καλλιτεχνών παρουσιάζουν το νέο έργο του **Ευθύμη Φιλίππου** *ΗΠΑΡ* σε πρώτη παρουσίαση.

Μια ιδιαίτερη στιγμή του φετινού προγραμματισμού είναι το νέο έργο του **Κωνσταντίνου Βήτα** *Ο κόσμος είναι ένας*. Γραμμένο για την Εναλλακτική Σκηνή, πάνω σε ποίηση του **Γιάννη Ρίτσου**, το έργο του πρωτοπόρου της ηλεκτρονικής μουσικής στη χώρα μας παρουσιάζεται ως μια ζωντανή εγκατάσταση με βίντεο του **Νίκου Πατρελάκη**. Στο πλαίσιο του τριετούς αφιερώματος στον Μάνο Χατζιδάκι, η Εναλλακτική Σκηνή φιλοξενεί φέτος δύο συναυλιακά προγράμματα για φωνή και πιάνο, με σημαντικούς κύκλους τραγουδιών του σπουδαίου συνθέτη, στις ιδεώδεις ερμηνείες των **Διονύση Σούρμπη**, **Δήμητρας Σελεμίδου** και **Πάρι Κιμιωνή**. Η μουσική του **Ιάννη Ξενάκη** επιστρέφει στην Εναλλακτική Σκηνή σε ένα αφιέρωμα σε σημαντικά έργα του μεγάλου συνθέτη με επίκεντρο τα κρουστά. Ερμηνεύουν ο διακεκριμένος σολίστ κρουστών **Αλέξανδρος Γιοβάνος** και ο σπουδαίος ερμηνευτής έργων σύγχρονης μουσικής **Ερμής Θεοδωράκης**.

Η πρώτη παραγωγή του Μπαλέτου της ΕΛΣ στην Εναλλακτική Σκηνή με τίτλο *Human behaviour*, παρουσιάζει ένα τρίπτυχο τριών νέων αλλά καταξιωμένων χορογράφων, των **Γιάννη Μανταφούνη**, **Ερμίρας Γκόρο** και **Γκεντιάν Ντόντα**, σε μουσική **Γιώργου Κουμεντάκη** και **Δήμητρας Τρυπάνη**, που θα ερμηνεύεται ζωντανά από κουαρτέτο εγχόρδων.

Τέλος, τα φεστιβάλ της Εναλλακτικής Σκηνής συνεχίζουν για μία ακόμη χρονιά, προσφέροντας υψηλού επιπέδου συναυλιακές εμπειρίες στο κοινό. Το **Φεστιβάλ Πιάνου**, υπό την καλλιτεχνική επιμέλεια του **Χαράλαμπου Αγγελόπουλου**, παρουσιάζει φέτος ένα αφιέρωμα στον ρομαντισμό, ένα κίνημα που σημάδεψε την ιστορία του οργάνου. Πέντε διακεκριμένοι σολίστ, οι **Δημήτρης Τουφεξής**, **Τίτος Γουβέλης**, **Λίλια Μπογιατζιέβα**, **Νεφέλη Μούσουρα** και **Θοδωρής Τζοβανάκης** παρουσιάζουν προγράμματα με ορισμένα από τα σημαντικότερα έργα του ρομαντισμού. Στην κεντρική συναυλία του φεστιβάλ, τρία από τα διασημότερα ρομαντικά κοντσέρτα για πιάνο ερμηνεύονται από τους **Γιώργο-Εμμανουήλ Λαζαρίδη**, **Στέφανο Θωμόπουλο** και **Κάρολο Ζουγανέλη**. Την Ορχήστρα της ΕΛΣ διευθύνει ο διεθνούς φήμης **Ντάνιελ Σμιθ**. Οι **Ημέρες Λατρευτικής Μουσικής** επανέρχονται για τέταρτη χρονιά με θέμα τον **Θρήνο**. Η έκφραση του πόνου της απώλειας, η στάση απέναντι στο αναπότρεπτο του θανάτου και η στοχαστική αποδοχή του έχουν αποτελέσει τις αφορμές για να δημιουργηθούν ορισμένα από τα μεγαλύτερα αριστουργήματα της παγκόσμιας μουσικής κληρονομιάς, ορισμένα από τα οποία θα παρουσιαστούν στον φετινό κύκλο.

Η Εναλλακτική Σκηνή παρουσιάζει ένα ιδιαίτερα εντατικό πρόγραμμα, με περισσότερες από 150 παραστάσεις, σε 25 παραγωγές και με τη συνεργασία δεκάδων νέων αλλά και καταξιωμένων καλλιτεχνών. Ο δημιουργικός αυτός οργανισμός υποστηρίζεται γενναιόδωρα από τους ακάματους συνεργάτες της Εναλλακτικής Σκηνής, αλλά και από τους ολοένα και περισσότερους χορηγούς μας, οι οποίοι αναγνωρίζουν το ιδιαίτερο στίγμα του προγραμματισμού, αλλά και το κοινωνικό αποτύπωμα του έργου μας. Ο ιδρυτικός δωρητής μας, το Ίδρυμα Σταύρος

Νιάρχος, συνεχίζει για μία ακόμη χρονιά να μας τιμά με τη μακροχρόνια υποστήριξή του, χωρίς την οποία το πιο ριψοκίνδυνο και ενδεχομένως πιο ενδιαφέρον κομμάτι του προγραμματισμού μας δεν θα μπορούσε να φτάσει στο κοινό.

Αλέξανδρος Ευκλείδης

Καλλιτεχνικός Διευθυντής Εναλλακτικής Σκηνής